

Postępowanie przed ZUS-em, postępowanie sądowe z udziałem ZUS-u. Wzory pism

Przejdź do produktu na **ksiegarnia.beck.pl**

Część I

Komentarz praktyczny z orzecnictwem

Rozdział 1. Postępowanie administracyjne

1. Wszczęcie postępowania
2. Kontakt z ZUS-em
3. Wezwania w toku postępowania
4. Wgląd do akt przed wydaniem decyzji – uwagi praktyczne
5. Zawieszenie postępowania
6. Zasada informowania oraz pogłębiania zaufania
7. Decyzje ZUS-u
8. Sytuacje, w których ZUS nie musi wydawać decyzji administracyjnej
9. Szczególne środki wzruszenia decyzji (art. 83a SysUbSpołU, art. 114 EmRentyFUSU)
10. Przegląd orzecznictwa

Rozdział 2. Środki zaskarżenia w toku postępowania przed ZUS-em oraz zaskarzanie decyzji ZUS-u

1. Skarga na pracownika ZUS-u
2. Sprzeciw od orzeczenia lekarskiego
3. Sprzeciw i zażalenie w postępowaniu kontrolnym
4. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy
5. Ponaglenie
6. Skarga na bezczynność/przewlekłość
7. Skarga do sądu administracyjnego
8. Wniosek o uzupełnienie sentencji decyzji
9. Odwołanie do sądu powszechnego od decyzji
10. Odwołanie z uwagi na brak wydania decyzji
11. Przegląd orzecznictwa

Rozdział 3. Postępowanie wskutek odwołania od decyzji ZUS-u przed sądem powszechnym i SN

1. Kontakt z sądem
2. Koszty postępowania sądowego

Część I. Komentarz praktyczny z orzecnictwem

3. Kto jest stroną w postępowaniu sądowym?
4. Który sąd jest właściwy?
5. Specyfika postępowania sądowego z zakresu ubezpieczeń społecznych
6. Kiedy sąd powszechny odrzuca odwołanie?
7. Orzekanie przez sąd w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych
8. Postępowanie apelacyjne
9. Określenie wartości przedmiotu zaskarżenia
10. Skarga kasacyjna do SN
11. Przegląd orzecnictwa
  - 11.1. Orzecnictwo dotyczące kosztów zastępstwa procesowego
  - 11.2. Orzecnictwo dotyczące uczestników procesu z zakresu ubezpieczeń społecznych
  - 11.3. Orzecnictwo dotyczące właściwości sądu powszechnego
  - 11.4. Orzecnictwo odnoszące się do specyficznych aspektów postępowania sądowego z zakresu ubezpieczeń społecznych
  - 11.5. Orzecnictwo dotyczące odrzucenia odwołania od decyzji organu rentowego
  - 11.6. Orzecnictwo dotyczące zakresu orzekania przez sądy ubezpieczeń społecznych
  - 11.7. Orzecnictwo dotyczące wartości przedmiotu sporu/zaskarżenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych

Rozdział 4. Postępowanie przed sądami administracyjnymi

1. Kontakt z sądem
2. Koszty postępowania sądowego
3. Kto jest stroną w postępowaniu sądowym?
4. Który sąd jest właściwy?
5. Ograniczenia dowodowe
6. Grzywny w postępowaniu przed sądem administracyjnym
7. Kiedy sąd administracyjny odrzuca skargę?
8. Orzeczenia sądów administracyjnych
9. Skarga kasacyjna do NSA
10. Przegląd orzecnictwa

Rozdział 5. Skarga nadzwyczajna i inne interwencje Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, Prokuratora Generalnego

1. Uwagi ogólne
2. Przegląd orzecnictwa i opinii Komisji Weneckiej

Rozdział 1. Postępowanie administracyjne

1. Wszczęcie postępowania

Zakład Ubezpieczeń Społecznych działa na podstawie:

- 1) SysUbSpołU,
- 2) EmRentyFUSU,
- 3) ZasiłkiU,
- 4) WypadkiU

i innych aktów prawnych regulujących materię ubezpieczeń społecznych. Wyżej wskazane ustawy stanowią trzon prawny działań organu rentowego. W zakresie nieuregulowanym przez ww. przepisy – na etapie poprzedzającym postępowanie sądowe – ZUS prowadzi postępowanie administracyjne, czyli siłą rzeczy działa na podstawie KPA. Niemniej należy podkreślić, że na etapie postępowania administracyjnego prowadzonego przez ZUS przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają pierwszeństwo przed przepisami KPA. **Kodeks postępowania administracyjnego stosowany jest jedynie posiłkowo.**

Jedną z kwestii uregulowanych w KPA, a nieuregulowanych w SysUbSpołU ani EmRentyFUSU, ani w innych ustawach regulujących postępowanie przed ZUS-em jest wszczęcie postępowania. W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, czym ono jest. Otóż to innymi słowy rozpoczęcie w sposób oficjalny postępowania administracyjnego, początek działań w danej sprawie.

Od dnia wszczęcia postępowania wyznacza się najróżniejsze terminy dla różnych instytucji, ale przede wszystkim termin dla organu rentowego na zakończenie tego postępowania (najczęściej

Posiłkowe
stosowanie KPA

Czym jest
wszczęcie
postępowania?

Znaczenie
wszczęcia
postępowania

poprzez wydanie decyzji administracyjnej). Dlatego też data wszczęcia postępowania ma kluczowe znaczenie dla ustalenia np. dnia wydania decyzji organu rentowego. Data wszczęcia postępowania ma również wpływ na bieg przedawnienia należności lub jego zawieszenie (art. 24 ust. 5f SysUbSpołU).

Sposoby wszczęcia postępowania (z urzędu, na wniosek)

Wszczęcie postępowania może nastąpić z urzędu albo na wniosek. Postępowanie na wniosek to przede wszystkim wszelkie postępowania w sprawie przyznania świadczeń, czyli: zasiłków, emerytur i rent, 300 +, 800 + tudzież ulg w opłacaniu składek. Nie jest wykluczone postępowanie na wniosek w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym, stwierdzenia wysokości podstaw wymiaru składek, a nawet wysokości zadłużenia wobec ZUS-u.

➔ Zob. Część II, wzory Nr 1–4.

Kanały kontaktu a wszczęcie postępowania

Ponieważ ZUS posiłkowo stosuje KPA:

- 1) wnioski zgłaszane telefonicznie, np. pracownikowi ZUS-u za pośrednictwem Centrum Kontaktów Klientów (CKK) – Nr telefonu 22 560 16 00 nie są skuteczne i nie skutkują formalnym wszczęciem postępowania;
- 2) tak samo nie skutkują wszczęciem postępowania wnioski zgłaszane za pośrednictwem innych kanałów komunikacyjnych typu: LinkedIn, YouTube ani przez platformę X (wcześniej Twitter);
- 3) wnioski przesłane na adres poczty elektronicznej cot@zus.pl, czyli adres mailowy ZUS-u również nie skutkują wszczęciem postępowania, stanowią jedynie formę kontaktu z organem rentowym;
- 4) jeżeli natomiast informacja wysłana na adres mailowy, za pośrednictwem <https://www.youtube.com/user/ElektronicznyZUS> (dostęp: 2.10.2025 r.) albo jakiegokolwiek innego kanału komunikacyjnego, do którego pracownicy ZUS-u mają dostęp (np. Facebook i Instagram) będzie stanowić podstawę do wszczęcia postępowania z urzędu, to datą wszczęcia będzie dzień rozpoczęcia w tym kierunku działań przez ZUS;
- 5) natomiast odnośnie wniosków złożonych pisemnie, ustnie do protokołu sporządzanego przez pracownika organu rentowego, przy pomocy dedykowanych systemów, czy też

telefaksem – od dnia wpływu wniosku do organu uznaje się, iż zostało wszczęte postępowanie (art. 61 § 3 KPA);

- 6) datą wszczęcia postępowania na wniosek złożony drogą elektroniczną jest dzień wystawienia dowodu otrzymania, o którym mowa w ustawie z 18.11.20 r. o doręczeniach elektronicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1045 ze zm.) (art. 61 § 3a KPA);
- 7) ZUS ma obowiązek zawiadomić o wszczęciu postępowania, niezależnie, czy jest on wszczęty z urzędu, czy na wniosek (art. 61 § 4 KPA).

Na ogół jeżeli we wniosku nie ma adresu, a organ nie ma możliwości jego ustalenia, taki wniosek pozostaje bez rozpoznania. Jeżeli natomiast złożymy wniosek do organu rentowego, ale nie wskażemy adresu, to z uwagą na specyfikę ZUS-u najpewniej zainicjuje on postępowanie administracyjne. Zakład Ubezpieczeń Społecznych korzysta z narzędzia nieporównywalnego z żadnym innym narzędziem używanym przez urzędy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, czyli Kompleksowym Systemie Informatycznym (KSI ZUS). System ten nazywany jest też mózgiem organu rentowego, dysponuje pamięcią jednego petabajta macierzy dla systemów operacyjnych UNIX/LINUX. Kompleksowy System Informatyczny ZUS jest w stanie wykonać 22 miliardy operacji w ciągu sekundy. Dane, które znajdują się w KSI ZUS, pozwalają na namierzenie czy też ustalenie niemalże każdego adresu. Dlatego też, jeżeli wniosek nie będzie zawierał adresu, to prawdopodobieństwo ustalenia go jest wyjątkowo wysokie i taki wniosek zostanie rozpoznany przez ZUS.

Wzory wniosków znajdują się na stronie www.zus.pl (dostęp: 7.10.2025 r.) w zakładce: **Wzory formularzy**". Mają one jednak przede wszystkim charakter pomocniczy. Z uwagi na posiłkowe stosowanie KPA, jeżeli wniosek, np. o rentę rodzinną, nie zostanie złożony na formularzu ERR-W (dostępnym na stronie www.zus.pl), tylko jako odformalizowane podanie wysłane pocztą tradycyjną w wersji papierowej o treści: „Proszę o rentę po zmarłym małżonku”, to dniem wszczęcia postępowania w sprawie tejże renty rodzinnej będzie dzień wpływu tego odformalizowanego wniosku do organu.

Co się dzieje, jeżeli wniosek nie spełnia innych wymagań, np. nie można odkodować, jakie żądanie się za nim kryje, np. czy

KSI ZUS

Wzory formularzy

Nieprecyzyjne
żądanie – brak
formalny

wnoszący chce uzyskać prawo do zasiłku chorobowego, czy macierzyńskiego albo wniosek jest niepodpisany lub brakuje niezbędnych dokumentów? Wówczas ZUS wzywa do uzupełnienia takiego wniosku. W wezwaniu organ rentowy precyzuje, czego brakuje w tym konkretnym wniosku. W wezwaniu ZUS wskazuje też termin na uzupełnienie – ma on być **nie krótszy niż siedem dni** (w praktyce często oznacza to wskazanie dość osobliwego terminu, tj. ośmiu dni na uzupełnienie wniosku). W takim wezwaniu ZUS powinien również pouczyć, iż nieusunięcie braku zgodnie z treścią wezwania będzie skutkowało pozostawieniem wniosku bez rozpoznania.

Szczególne
wymogi

Niektóre regulacje nie wykluczają posiłkowego stosowania przepisów KPA, ale **wprowadzają szczególne wymogi odnośnie złożonego wniosku.**

Wszczęcie
postępowania
o świadczenia
emerytalno-rentowe

W postępowaniach o świadczenia emerytalno-rentowe funkcjonują szczególne wymogi odnośnie wniosków o przyznanie tychże świadczeń (§ 4 PostEmRentR).

Wniosek o świadczenie emerytalno-rentowe powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko zainteresowanego;
- 2) datę urodzenia zainteresowanego;
- 3) Nr PESEL zainteresowanego, a jeżeli go nie nadano – serię i Nr dowodu osobistego lub paszportu;
- 4) adres zamieszkania i adres do korespondencji zainteresowanego;
- 5) ostatni adres zamieszkania zainteresowanego w Polsce – w przypadku osoby zamieszkałej za granicą, jeżeli zamieszkiwała uprzednio w Polsce;
- 6) miejsce pobytu lub ostatnie miejsce zamieszkania zainteresowanego – w przypadku osoby nieposiadającej adresu miejsca zamieszkania;
- 7) wskazanie rodzaju świadczenia, o które ubiega się zainteresowany;
- 8) wskazanie sposobu wypłaty świadczenia wraz z podaniem odpowiednich danych niezbędnych do jego wypłaty;
- 9) podpis zainteresowanego, pełnomocnika albo osoby upoważnionej do składania podpisu (gdy zainteresowany nie może go złożyć, np. z powodu choroby dłoni).

Jeżeli wniosek jest związany ze świadczeniem zmarłego, wniosek dodatkowo powinien zawierać imię i nazwisko zmarłego, Nr świadczenia zmarłego oraz wskazanie organu, który ustalił prawo i wypłacał świadczenie lub do którego został zgłoszony wniosek o świadczenie, w przypadku gdy zmarłemu nie ustalono prawa do świadczenia.

Jeżeli we wniosku o świadczenie emerytalno-rentowe nie zamieszczono danych lub nie dołączono do niego dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia, ZUS wzywa zainteresowanego do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje wydanie decyzji o odmowie wszczęcia postępowania.

Jeżeli wniosek nie zawiera danych takich jak imię i nazwisko wnioskującego lub adresu zamieszkania, korespondencyjnego albo pobytu, to ZUS pozostawia wniosek bez rozpoznania.

Zatem w postępowaniach o świadczenia emerytalno-rentowe wniosek nie musi być złożony na formularzu proponowanym przez ZUS – złożenie wniosku nawet w mocno odformalizowany sposób jest równoznaczne ze wszczęciem postępowania.

Z drugiej strony, z uwagi na szczególne regulacje prawne dotyczące świadczeń emerytalno-rentowych oraz uwzględniając ekonomikę postępowania, warto skorzystać ze wzorów ZUS. **Wadliwe zredagowanie wniosku i późniejszy brak reakcji na wezwanie organu może skutkować wydaniem decyzji o odmowie wszczęcia postępowania.** Co istotne – wydanie takiej decyzji nie blokuje możliwości złożenia wniosku jeszcze raz, tym razem zgodnie z ww. wytycznymi.

Również w sprawach o przyznanie świadczeń na podstawie ZasiłkiU stosuje się posiłkowo KPA, ale i istnieją odrębne regulacje (art. 61b i n. ZasiłkiU) w tej materii, np. jednym z warunków wszczęcia postępowania w przedmiocie przyznania świadczenia jest przedłożenie zaświadczenia lekarskiego.

Kodeks postępowania administracyjnego dopuszcza – jak wskazano wcześniej – wniosek o wszczęcie postępowania w różnych formach, np. tradycyjnej – pisemnej lub w formie ustnej do protokołu sporządzonego przez pracownika organu rentowego.

Odmowa wszczęcia postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe

Wszczęcie postępowania o świadczenia zasiłkowe

Formy z KPA

Wszczęcie
postępowania
ws. wakacji
składkowych

Tymczasem wniosek o tzw. wakacje składkowe można składać **wyłącznie za pomocą profilu informacyjnego** utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez ZUS w formie dokumentu elektronicznego (art. 36d ust. 4 SysUbSpołU).

Wszczęcie
postępowania
ws. zwrotu składki
zdrowotnej

Wniosek o zwrot składki zdrowotnej po złożeniu rocznego rozliczenia następuje na podstawie wniosku przygotowanego przez ZUS. Wypełnia się go na profilu informacyjnym utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez ZUS i składany jest on **wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego** opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony bezpłatnie przez ZUS w systemie teleinformatycznym (art. 81 ust. 2m ŚOZŚrPubU).

Forma
elektroniczna

Jedynie w formie elektronicznej mogą być złożone wnioski o świadczenie „aktywny rodzic” (art. 33 AktywnyRodzicU), o tzw. 800+ (art. 13 ust. 5 PomWychDzU), 300+ (§ 13 DobStartR), świadczenie wspierające (art. 11 ŚwiadczWspierU).

KPA i wyjątki

Posiłkowe stosowanie KPA oznacza w praktyce, że w postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez ZUS, KPA jest stosowane, o ile jedna z ustaw regulujących materię ubezpieczeń społecznych nie wprowadza innego unormowania danej kwestii, np. ograniczenia co do wyboru kanału komunikacyjnego z ZUS-em. Posiłkowe stosowanie KPA skutkuje również tym, że formularze na oficjalnej stronie ZUS-u nie są co do zasady obowiązującymi wzorami, ale mają istotny aspekt praktyczny.

2. Kontakt z ZUS-em

Kanały komunikacji z ZUS-em są bardzo rozbudowane. Jak wskazano wcześniej, ZUS prowadzi konto na platformie X, a także ma swój kanał na platformie YouTube „Elektroniczny ZUS”. Nie są to jednak kanały, którymi można uzyskać od ZUS-u informację zwrotną.

Informacja
zwrotna

Można ją uzyskać m.in. telefonicznie, pod Nr tel.: 22 560 16 00 w ramach Centrum Kontakt Klientów, w skrócie CKK (kiedyś COT – Centralna Obsługa Telefoniczna). Na stronie www.zus.pl odnośnie

CKK ZUS wskazuje, że: „Pełne informacje w swojej sprawie uzyskasz przez telefon, jeżeli podasz identyfikator PUE i hasło (PIN) do CKK. Jeżeli tego nie zrobisz, podamy Ci tylko informacje ogólne”. Niemniej pamiętać należy, iż pracownicy CKK nie mają specjalnych informacji w naszej sprawie, wglądu do akt sprawy ani nie udzielają porad prawnych, w zasadzie mogą klientowi ZUS-u udzielić dokładnie tylko tych informacji, które dostępne są na eZUS (kiedyś PUE ZUS – Platforma Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych).

Z pracownikiem ZUS-u można umówić się też na konkretny dzień i godzinę na e-wizytę. Oczywistym plusem takiego rozwiązania jest wygoda, ale i możliwość e-wizyty w polskim języku migowym. Na e-wizytę umówić można się poprzez eZUS, telefonicznie, a także za pośrednictwem strony <https://e-wizyty.zus.pl/> (dostęp: 7.10.2025 r.). Dodatkową zaletą e-wizyty jest fakt, iż jest ona zapisywana i przechowywana przez ZUS.

E-wizyta

Na to, że e-wizyty są zapisywane i przechowywane przez ZUS, można powołać się w razie potencjalnego sporu sądowego z odwołania od decyzji organu rentowego. W odwołaniu można wnioskować o dopuszczenie i przeprowadzenie przez sąd dowodu z przesłuchania tychże e-wizyt, zwłaszcza jeżeli pracownik ZUS-u wprowadzi ubezpieczonego w błąd (np. w sytuacji, gdy ZUS odmawia zasiłku macierzyńskiego, ponieważ w dniu porodu ubezpieczona nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu, a taki stan rzecz jest konsekwencją informacji uzyskanej w trakcie e-wizyty, iż najkorzystniej dla ubezpieczonej jest zawiesić działalność gospodarczą w dniu porodu).

Zapytania do ZUS-u można również kierować na skrzynkę mailową na adres: COT@zus.pl.

Skrzynka mailowa

W obecnych, postpandemicznych czasach paradoksalnie alternatywną formą kontaktu z ZUS-em jest wizyta osobista. We wszystkich terenowych jednostkach organizacyjnych funkcjonują sale obsługi klientów. Zdarza się, ale niestety nie jest regułą, że klient otrzymuje informację o imieniu, nazwisku oraz telefonie kontaktowym pracownika prowadzącego jego sprawę.

Pracownik prowadzący sprawę

Rozbudowanym narzędziem informacyjnym i kontaktowym jest eZUS. Można tam odnaleźć wszelkie istotne informacje ogólne,

eZUS

Część I. Komentarz praktyczny z orzecznictwem

zarówno z poziomu świadczeniobiorcy, ubezpieczonego, jak i płatnika składek. Na platformie znajduje się wiele informacji (uczestnictwo w OFE, ZUS ZLA, zgłoszenia do ubezpieczeń, podstawy wymiaru składek), a ponadto widnieje opcja „Zadaj pytanie ZUS”. Warto zarejestrować się w eZUS, przy czym wszyscy płatnicy składek, chcąc nie chcąc, i tak mają tam swoje konto, ponieważ od stycznia 2023 r. każdy płatnik składek ma ustawowy obowiązek zarejestrowania się w eZUS. Częścią eZUS jest ePłatnik – aplikacja do obsługi dokumentów ubezpieczeniowych.

Profil zaufany
e-Doręczenia

Z ZUS-em można się również kontaktować za pośrednictwem ePUAP-u. Mając konto ePUAP-ie, automatycznie tworzony jest dla nas profil zaufany. Zastąpić ePUAP ma docelowo system e-Doręczeń. Adresy do poszczególnych terenowych jednostek organizacyjnych Zakładu są następujące:

ZUS Oddział w Białymstoku	AE:PL-84789-47879-ETVJA-17
ZUS Oddział w Bielsku-Białej	AE:PL-98332-23433-SHSJB-22
ZUS Oddział w Biłgoraju	AE:PL-94182-35732-ADAF-25
ZUS Oddział w Bydgoszczy	AE:PL-90441-28148-VCJDB-22
ZUS Oddział w Chorzowie	AE:PL-25088-98515-HTRIV-14
ZUS Oddział w Chrzanowie	AE:PL-27426-45794-UWJRU-24
ZUS Oddział w Częstochowie	AE:PL-32487-11870-FRBSD-32
ZUS Oddział w Elblągu	AE:PL-21444-85334-BRJ-17
ZUS Oddział w Gdańsku	AE:PL-55613-12018-JDCFU-28
ZUS Oddział w Gorzowie Wielkopolskim	AE:PL-13670-11491-UGJDR-22
ZUS Oddział w Jaśle	AE:PL-42094-95635-EESHE-27
ZUS Oddział w Kielcach	AE:PL-56469-66156-CCCJB-19
ZUS Oddział w Koszalinie	AE:PL-61787-41480-TSICS-25
ZUS Oddział w Krakowie	AE:PL-10975-89703-GJGWG-08
ZUS Oddział w Legnicy	AE:PL-72146-58927-RTFUF-20
ZUS Oddział w Lublinie	AE:PL-97490-58051-BUVDE-25
ZUS I Oddział w Łodzi	AE:PL-53124-39628-ICTSU-20
ZUS II Oddział w Łodzi	AE:PL-44593-36520-TARAU-20
ZUS Oddział w Nowym Sączu	AE:PL-25707-97634-TCHAG-24
ZUS Oddział w Olsztynie	AE:PL-86276-46653-JICDI-22
ZUS Oddział w Opolu	AE:PL-28449-88219-JVWDH-19

ZUS Oddział w Ostrowie Wielkopolskim	AE:PL-30983-23648-EHJCD-20
ZUS Oddział w Pile	AE:PL-52819-37524-EHVIR-33
ZUS Oddział w Płocku	AE:PL-60682-73359-HTHIW-21
ZUS I Oddział w Poznaniu	AE:PL-51645-48778-CESCR-11
ZUS II Oddział w Poznaniu	AE:PL-33664-34442-HEBRS-27
ZUS Oddział w Radomiu	AE:PL-85870-27026-DRJWW-25
ZUS Oddział w Rybniku	AE:PL-30338-59333-DSHCH-29
ZUS Oddział w Rzeszowie	AE:PL-23286-38403-UFSG-19
ZUS Oddział w Siedlcach	AE:PL-54669-87598-VGTWC-23
ZUS Oddział w Słupsku	AE:PL-32702-99602-VBVHC-23
ZUS Oddział w Sosnowcu	AE:PL-29317-85924-BCHEI-27
ZUS Oddział w Szczecinie	AE:PL-30708-95282-RGVRJ-27
ZUS Oddział w Tarnowie	AE:PL-97089-68626-UAHDA-21
ZUS Oddział w Tomaszowie Mazowieckim	AE:PL-52702-43337-CCARD-29
ZUS Oddział w Toruniu	AE:PL-21326-49256-HBVUB-16
ZUS Oddział w Wałbrzychu	AE:PL-44627-61136-VBDFB-17
ZUS I Oddział w Warszawie	AE:PL-20280-40761-VEJHF-19
ZUS II Oddział w Warszawie	AE:PL-80637-80365-HIAJ-23
ZUS III Oddział w Warszawie	AE:PL-35628-99713-FWWAV-27
ZUS Oddział we Wrocławiu	AE:PL-71384-30561-IHWUG-19
ZUS Oddział w Zabrzu	AE:PL-84208-83905-TUJSV-22
ZUS Oddział w Zielonej Górze	AE:PL-19766-33987-VTWUF-16
ZUS Centrala	AE:PL-92659-41628-BJDEF-20

Swoje dane możemy również sprawdzać, o ile dysponujemy urządzeniem mobilnym z systemem operacyjnym Android lub IOS, przy pomocy aplikacji mobilnej mZUS. Zaświadczenie o niezaleganiu można natomiast uzyskać za pośrednictwem strony internetowej: <https://www.biznes.gov.pl/pl/e-uslugi/int/niezaleganie-w-zus> (dostęp: 7.10.2025 r.), przy czym konieczne jest wówczas dysponowanie profilem zaufanym albo e-dowodem. Formą kontaktu z ZUS-em jest również bankowość elektroniczna.

Jak widać, form kontaktu z ZUS-em jest tak wiele, że łatwo zapomnieć o podstawowej formie komunikacji, tj. zwykłej, pisemnej.

mZUS

Strona rządowa

Bankowość elektroniczna

Forma pisemna

Część I. Komentarz praktyczny z orzecznictwem

W art. 14 KPA ustawodawca sprecyzował zasadę pisemności postępowania, która od października 2021 r. nazywana jest również zasadą pisemności oraz załatwiania spraw z wykorzystaniem pism generowanych automatycznie lub usług *online*. Niemniej wciąż dominuje tradycyjna forma prowadzenia i załatwiania spraw, czyli pisemna utrwalana w postaci papierowej i opatrywana własnoręcznym podpisem zarówno przez pracownika ZUS, jak i jego klienta (art. 14 KPA). Oczywiście jest, iż ze względów dowodowych najlepiej jest przesyłać do ZUS-u pisma za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Zaskakujący może być fakt, że ze względów ekonomicznym ustawodawca wprowadził możliwość przekazywania przez ZUS pism i decyzji listem zwykłym. W razie sporu ciężar udowodnienia, iż pismo lub decyzja została doręczona, spoczywa na ZUS-ie (art. 71a SysUbSpołU). Przy czym, jeżeli strona nie otrzymuje decyzji od organu rentowego, to i od niej się odwołuje. Dlatego rozwiązanie to należy ocenić jako niefortunne.

W Polsce miał funkcjonować zespół rozwiązań organizacyjno-technicznych pod nazwą: „Centralna Informacja Emerytalna”, umożliwiających dostęp do informacji emerytalnej. Ustawę z 7.7.2023 r. o Centralnej Informacji Emerytalnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1941) – wprowadzającą prawne podstawy funkcjonowania centralnego dostępu do informacji emerytalnej uchylono ustawą z 5.8.2025 r. o uchyleniu ustawy o Centralnej Informacji Emerytalnej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1216). Przyczyną uchylenia przepisów dotyczących Centralnej Informacji Emerytalnej była kalkulacja dotycząca oczekiwanych korzyści. Otóż jeszcze przed powstaniem Centralnej Informacji Emerytalnej, a po wejściu w życie przepisów ją dotyczących okazało się, że – wedle szacunków rządowych – obywatele stosunkowo rzadko będą z niej korzystać. W zamian za Centralną Informację Emerytalną od 1.1.2026 r. informacje dotyczące m.in. prognozowanej wysokości emerytury mają być dostępne w aplikacji mObywatel.

3. Wezwania w toku postępowania

Organ rentowy jest gospodarzem prowadzonego postępowania administracyjnego, niezależnie od tego, czy jest to klasyczne,

Zwrotne
potwierdzenie
odbioru

Decyzje ZUS-u
wysyłane listem
zwykłym

Centralna
Informacja
Emerytalna

Zasada
obiektywizmu

czy hybrydowe postępowanie administracyjne. To zadaniem ZUS-u jest zebranie wszelkich dowodów w sprawie i wszechstronne wyjaśnienie stanu faktycznego. Teoretycznie w toku postępowania organ rentowy winien działać w myśl zasady obiektywizmu (art. 7 KPA), tj. z obowiązkiem zachowania bezstronności. Co za tym idzie – ZUS nie ma zbierać dowodów jedynie przemawiających na korzyść FUS-u, nie może też oczywiście działać wyłącznie na rzecz ekonomicznej korzyści klienta Zakładu ani też ogólnie zakładać, iż dane świadczenie lub ulga nie przysługuje (bez rzetelnej weryfikacji uprawnień klienta ZUS-u). Praktyka ZUS-u jest niestety zupełnie inna, postępowania prowadzone przez ZUS są co do zasady prowadzone pod ogólnie założone tezy.

W celu realizacji zasady prawdy obiektywnej w postępowaniu administracyjnym przez ZUS teoretycznie organ rentowy powinien zbierać dane samodzielnie, zwracając się do różnych instytucji, potencjalnych świadków, urzędów m. in. na podstawie art. 299 § 3 pkt 5 OrdPU, art. 116c EmRentyFUSU, art. 45 ust. 5 RynekPracyU, art. 48 ust. 1 CEIDGU – ten rodzaj aktywności organu nie rodzi po stronie klienta żadnych obowiązków, oczywiście oprócz czuwania nad przebiegiem całego procesu. Takim postępowaniem ZUS realizowałoby również zasadę współdziałania organów administracji publicznej (art. 7b KPA). W praktyce zdarza się, że ZUS wstrzymuje się od zwracania się do innych organów celem wyjaśnienia stanu faktycznego, a wzywa strony postępowania do dostarczenia dokumentacji, którą sam mogłoby uzyskać.

Na wezwania organu rentowego należy zawsze reagować w ramach dbałości o swoje interesy. W wezwaniach częstokroć pojawia się od kilkunastu do kilkudziesięciu pytań, które mogą wydawać się nadmiernie szczegółowe i na zdrowy rozsądek nielogiczne. To pozory. Niestety redagowanie pytań jest sztuką trudną, a odpowiedzi – jeszcze trudniejszą. Pytania otwarte (na które nie odpowiada się „tak” lub „nie”) nie zawsze skutkują uzyskaniem wystarczającej odpowiedzi. Pytania zamknięte też stanowią wyzwanie. Poza tym pracownik ZUS-u, np. badając, czy dana osoba faktycznie prowadziła działalność gospodarczą z oczywistych względów nie może po prostu zapytać: „czy prowadziła Pani działalność?”. Takiemu pytaniu brak celowości. Jak wskazano wcześniej – pytania ZUS-u

Zasada
współdziałania
organów
administracji
publicznej

Wyjaśnienia
i dowody

często zmiernają do dowiedzenia z góry powziętej tezy. W związku z tym na zadane przez ZUS pytania należy odpowiadać w możliwie najwyższym stopniu precyzji, nie należy zakładać, że jakakolwiek kwestia jest oczywista. W celu potwierdzenia okoliczności, na które strona się powołuje, należy przedłożyć dowody w absolutnie każdej możliwej formie, dopuszczalne jest przedkładanie nagrań, zdjęć, oświadczeń. W praktyce nie istnieje taki układ procesowy, w którym strona przedstawia za dużo dowodów celem potwierdzenia danej okoliczności.

Uciążliwość

W teorii ZUS, wzywając do złożenia wyjaśnień, winien dołożyć starań, aby zadośćuczynienie wezwaniu nie było uciążliwe. W praktyce postulat ten jest wręcz niemożliwy do realizacji. Pracownicy ZUS-u obsługują niewyobrażalnie wiele wszelakich postępowań. W zasadzie każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej jest obsługiwany przez ZUS na różnych płaszczyznach. Stąd też zapewne występują wezwania do przedłożenia dokumentów w terminie 7 albo 14 dni za 10, 15 i więcej lat aktywności zawodowej i społecznej. Po prostu wymogi ekonomiki proceduralnej nie pozwalają na zachowanie wspomnianego postulatu tonowania uciążliwości wezwań organu.

Elementy składowe wezwania

W wezwaniu Zakład powinien wskazać (art. 54 KPA):

- 1) nazwę i adres organu rentowego, tj. dokładne dane tereno-
wej jednostki organizacyjnej ZUS-u, jak i komórki, w której
prowadzone jest postępowanie;
- 2) imię i nazwisko wzywanego;
- 3) w jakiej sprawie oraz w jakim charakterze i w jakim celu
zostaje wezwany;
- 4) czy wezwany powinien się stawić osobiście lub przez peł-
nomocnika, czy też może złożyć wyjaśnienie lub zeznanie
na piśmie;
- 5) termin, do którego żądanie powinno być spełnione, albo
dzień, godzinę i miejsce stawienia się wezwanego lub jego
pełnomocnika;
- 6) skutki prawne niezastosowania się do wezwania.

Pełnomocnik

Jeżeli strona ma pełnomocnika, wezwania powinny być skierowane do pełnomocnika, jeżeli pełnomocnictwo wygasło, zostało

odwołane, a w bazie danych ZUS-u ta informacja się znajduje, to wezwanie nie powinno być skierowane do pełnomocnika. Oczywiście zdaje się, że wezwanie powinno być kierowane na wskazany adres do korespondencji. W praktyce w tej dziedzinie daje znać nadmierne obciążenie ZUS-u wszelakimi obowiązkami. Informacja o pełnomocnictwie, która pozostaje np. w dyspozycji komórki zajmującej się wypłatą świadczeń krótkoterminowych (co do zasady świadczenia na podstawie ZasiłkiU) może być poza zasięgiem komórki zajmującej się ubezpieczeniami społecznymi i składkami. Należy jednak pamiętać, że – mimo iż ZUS przesyła wezwania na adres strony (a nie do pełnomocnika), co jest sprzeczne z przepisami, z uwagi na rygor związany z niezastosowaniem się do wezwania niecelowym jest oczekiwanie, iż ZUS prześle korespondencje na właściwy adres. W praktyce – w takiej sytuacji należy po prostu złożyć wyjaśnienia i przedłożyć dowody.

Skutki prawne niezastosowania się do wezwania rzadko są wprost redagowane w wezwaniu. W zasadzie należy przyjąć, iż **najważniejszym skutkiem niezastosowania się do wezwania jest po prostu niekorzystna dla strony decyzja ZUS-u**. Jednocześnie sytuacja procesowa ZUS-u, zwłaszcza w postępowaniu hybrydowym, kształtuje się bardzo korzystnie. Brak reakcji na wezwanie organu oznacza, iż klient ZUS-u będzie musiał dowodzić wszelkich korzystnych dla siebie okoliczności przed sądem powszechnym.

Dlatego też otrzymując wezwanie od ZUS-u, należy zachować możliwie najwyższą staranność. Pomimo czasem budzącego sprzeciw krótkiego terminu na realizację wytycznych w nim zawartych, w interesie strony jest dostarczenie wszelkich dokumentów i wyjaśnień. Niestety wnioski o przedłużenie terminu na realizację wezwania bywają przez pracowników ZUS-u ignorowane. W praktyce pracownicy ZUS-u mogą nie uznać niespodziewanego pobytu w szpitalu małego dziecka strony, choroby nowotworowej ani pobytu zagranicą za przesłankę wystarczającą do przedłużenia terminu.

Teoretycznie organ rentowy ma obowiązek (któremu niewątpliwie stara się podołać) redagować wezwania w sposób adekwatny do doświadczenia życiowego i możliwości percepcyjnych strony. Ewidentnie pracownicy organu starają się formułować wezwania

Rygor

Przedłużenie
terminu

Prosty język

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl